

Информационные сообщения ВНИИ МВД СССР. — 1973. — № 32. — С. 18-25.

5. Атамажитов В. М. Реализация оперативно-розыскной информации : лекция / В. М. Атамажитов. — М. : Академия МВД СССР. — 1984. — 67 с.

6. Сапальов В. П. Отримання оперативно-розшукової інформації з використанням спеціальних технічних засобів підрозділами оперативної служби (теоретико-правові та організаційно-тактичні основи) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / В. П. Сапальов. — Х., 2002. — 16 с.

7. Гапон О. А. Організація і тактика розкриття квартирних крадіжок у великих містах : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Гапон Олександр Андрійович. — Х., 2002. — 246 с.

8. Лисенко А. М. Правові та організаційно-тактичні основи розкриття злочинів у сфері виготовлення та збуту алкогольних напоїв : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Лисенко Андрій Миколайович. — Х., 2008. — 223 с.

9. Яременко В. В. Організаційно-правові і тактичні основи реалізації оперативно-розшукової інформації : дис. ... канд. юрид. наук : 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Яременко Володимир Володимирович. — Х., 2004. — 183 с.

10. Перепелиця М. М. Деякі теоретичні аспекти інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ / М. М. Перепелиця, В. Ю. Журавльов // Вісник НУВС. — 1999. — Спецвипуск № 1. — С. 37–46.

11. Козаченко І. П. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності : монографія / І. П. Козаченко, В. Л. Регульський. — Львів : Львівський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України, 1999. — 219 с.

12. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I : підручник / О. М. Бандурка. — Х. : вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 336 с.

УДК 343.787.7

В.В. Ключ, к.ю.н., доцент старший викладач
кафедри оперативно-розшукової
діяльності ДЮІ МВС України

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розглянуто шляхи удосконалення взаємодії між правоохоронними органами у забезпеченні духовної безпеки України за напрямками діяльності суб'єктів зовнішньої взаємодії під час правоохоронного забезпечення духовної безпеки та протидії злочинам, скоєним на релігійному ґрунті чи скоєним радикальними релігійно-політичними організаціями, екстремістськими організаціями, радикально-релігійними рухами та сектами. Наголошено, що тільки при узгодженій і чіткій взаємодії під час спільного використання сил та оперативних можливостей можливе ефективне виявлення потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України.

Ключові слова: взаємодія, духовна безпека, секти, релігійно-політичні організації, екстремістські організації, радикально-релігійні рухи.

Рассмотрены пути совершенствования взаимодействия между правоохранительными органами в направлении деятельности субъектов внешнего взаимодействия во время правоохранительного обеспечения духовной безопасности Украины и противодействия преступлениям, совершенным на религиозной почве или совершенными радикально-религиозными политическими организациями, экстремистскими организациями, радикально-религиозными движениями и сектами. Отмечено, что только при согласованном и

четком взаимодействии во время общего использования сил и оперативных возможностей достигается эффективное выявление потенциальных и реальных угроз в сфере духовной безопасности Украины.

Ключевые слова: взаимодействие, духовная безопасность, секты, религиозно политические организации, экстремистские организации, радикально религиозные движения.

The improvement of co-operation is considered between law enforcement authorities in providing of spiritual safety of Ukraine after directions of activity of subjects of external co-operation during the law-enforcement providing of spiritual safety and counteraction crimes, skoenim on religious soil or accomplished radically religiously political by organizations, extremist organizations, radically religious by motions and sects. It is marked that only at the concerted and clear co-operation during the general use of forces and operative possibilities is possible effective exposure of potential and real threats in the field of spiritual safety of Ukraine.

Keywords: co-operation, spiritual safety, sects, religiously political organizations, extremist organizations, radically religious motions.

В сучасних умовах особливу роль у забезпеченні національної безпеки України має її духовна складова. Правоохоронна складова сектору безпеки має забезпечувати не лише загальну протидію сучасним загрозам духовної безпеки України, а також нейтралізацію потенційних та реальних загроз за допомогою слідчих (розшукових), розвідувальних та контррозвідувальних заходів проти сучасних викликів та загроз у сфері духовної безпеки України. До загроз у сфері духовної безпеки України можна віднести: псевдорелігійні та релігійні організації (секти) і культу деструктивного та екстремістського спрямування, радикальні релігійно-політичні організації тощо.

Глушков В.О. та Бондаренко І.М. стверджують, що після 1991 року розбудовується Новий світовий порядок, який має ідеологію окремої окультної фінансової олігархії, яка і має мету побудови Нового світового порядку планетарного масштабу. Структура Нового світового порядку базується на принципах: економічному, геополітичному, етнічному, релігійному, ідеологічному, юридичному, державному. Зокрема, Україна знаходиться в зоні політичних конфліктів, які є чинником розвитку тероризму в Україні на основі діючих протиріч і чітких інтересів різних геополітичних сил як внутрішнього так і зовнішнього характеру [1]. Виконавцями терористичних актів, та інших кримінально-караних діянь стають радикальні релігійно-політичні організації, екстремістські організації, радикально-релігійні рухи та секти тощо.

Безперечно, саме від удосконалення взаємодії правоохоронних органів у протидії сучасним загрозам у сфері духовної безпеки України залежить сталий розвиток держави та забезпечення прав і свобод громадян України. Враховуючи світовий досвід, треба визнати, що без прийняття у цьому напрямі відповідних та ефективних заходів на державному рівні неможливо повною мірою відстоювати національні інтереси нашої держави. Все це безумовно і визначає актуальність нашого дослідження.

Окремі напрями правоохоронного забезпечення духовної безпеки були досліджені в роботах українських та зарубіжних вчених: В.Г. Беспалька, І.М. Бондаренка, В.О. Глушкова, О.Ф. Долженкова, М.М. Галамби, В.В. Крутова, Т.В. Кузнецової, В.В. Костицького, В.М. Петрика, М.В. Палія, А.О. Шульги тощо.

У теорії оперативного-розшукової діяльності взаємодія — це сумісна робота двох і більше підрозділів (працівників), не підпорядкованих по службі, для концентрації сил, засобів і здійснення таких спільних заходів, вибору таких тактичних прийомів або їх комбінації, які найкраще забезпечують виконання завдань у винятково короткі терміни силами і засобами, що є в розпорядженні суб'єктів взаємодії, з найменшими їх затратами, при безумовному дотриманні чинного законодавства. Значення взаємодії зумовлюється тим, що мета боротьби

зі злочинністю, поставлена перед системою органів внутрішніх справ, може бути досягнута тільки спільними, скоординованими зусиллями різних органів, служб, підрозділів, що розрізняються функціональними обов'язками, організацією і способами дії. Їх взаємодія у рамках системи органів внутрішніх справ набуває сили об'єктивної закономірності. Однак ця закономірність діє тільки через структурне визначення оперативних підрозділів у системі МВС України, їх завдань, повноважень і компетенції [2].

У організації діяльності системи МВС щодо боротьби зі злочинністю визначають два види взаємодії: внутрішню, яка базується на основі тісної співпраці з іншими службами органів внутрішніх справ, і зовнішню взаємодію, тобто координацію дій із державними органами, громадськими організаціями, трудовими колективами. Суб'єктами зовнішньої взаємодії є як правоохоронні органи (міліція, прокуратура, Служба безпеки, податкова міліція, тощо), так і державні органи влади чи інші цивільні установи, громадські організації, трудові колективи та окремі громадяни [2].

Суб'єкти зовнішньої взаємодії під час правоохоронного забезпечення духовної безпеки доцільно розглядати за напрямками їх діяльності, а саме:

1. Удосконалення державної політики у забезпеченні духовної безпеки України.
2. Профілактика злочинів та нейтралізація потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України.
3. Виявлення, припинення та розслідування злочинів, скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями тощо;
4. Протидія злочинам, скоєних на релігійному ґрунті транснаціональною організованою злочинністю.

Розглядаючи перший напрям діяльності слід зазначити, що сучасні загрози, ми вбачаємо, у четвертому поколінні прав людини за міжнародними стандартами, до реалізації якої належить зміна статі, трансплантація органів, клонування, одностатеві шлюби тощо [3]. У сучасних умовах дезорієнтації молоді, розповсюдження порнографії, значних культурних і духовних експансій із боку окремих екстремістських організацій, релігійно-політичних організацій, радикально-релігійних рухів можна чекати великих змін у світогляді та свідомості людини, що призведе до небажаних подій та потенційні загрози стануть реальними та принесуть значну шкоду особі, суспільству та державі в духовній сфері. Руйнування сім'ї, біологічні відносини на рівні інстинкту задоволення, антисоціальна глобальна дезорієнтація призведе до повного контролю з боку транснаціональних організованих злочинних організацій з окультною ідеологією. Сучасні загрози, які знаходяться в цій сфері є дуже гострими проблемами сьогодення: діяльність чаклунів, шаманів, цілителів, тоталітарних сект, релігійна експансія окультних організацій, радикально-релігійних рухів, екстремістських організацій, релігійно-політичних організацій, які несуть загрозу особі, суспільству та державі в цілому.

Сьогодні, на території України діють деструктивні (тоталітарні) секти, такі як: Харизмати («Рух віри»); «Свідки Іегови»; «Мормони»; «Церк-ва Об'єднання» Муна; «Міжнародна Церква Христа»; Сайєнтологічні центри (Київська Община Церкви Саєнтології, Центр «Діанетика» міста Одеса, Пол-тави тощо); «Діти Бога»; «Церква Сонця», «Нью Ейдж», різноманітні сата-ніські культи тощо. Більш того, зазначений перелік деструктивних релігій-них об'єднань, який необхідно постійно оновлювати, не є вичерпним.

Реалізація взаємодії на цьому напрямі може бути у наступних формах:

- обмін інформацією про практику виконання законодавства з вищезазначених питань правоохоронної діяльності та пропозиціями щодо вирішення проблем, які виникають;

- створення робочих груп для підготовки нових законопроектів та пропозицій про зміни і доповнення до законодавства;
- узгодження підготовлених законопроектів, пропозицій з питань компетенції суб'єктів взаємодії;
- спільне обговорення керівниками взаємодіючих сторін законопроектів з питань боротьби з правопорушеннями і злочинністю у вищевказаній сфері;
- проведення спільних засідань колегій міністерств і відомств, що взаємодіють, оперативних нарад керівників, їх структурних підрозділів з метою розгляду найактуальніших проблем правоохоронної діяльності у протидії злочинності у релігійній сфері, прийняття погоджених рішень щодо реалізації державних програм боротьби зі злочинністю, у сфері забезпечення духовної безпеки України;
- видання спільних відомчих актів, що регламентують порядок взаємодії під час реалізації правових актів органів влади України та здійснення заходів у забезпеченні духовної безпеки України, у тому числі з окремими її видами;
- створення спільних робочих груп представників правоохоронних органів для вивчення окремих проблем забезпечення духовної безпеки України та розробки пропозицій щодо їх вирішення.

Яскравим прикладом, аналізу практичної ситуації та прийняття рішення було обговорення питань щодо внесення до Кримінального кодексу України змін. Так, Законом України №1707-17 від 5 листопада 2009 року було внесено до ст.115 КК України п.14, з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, так само і до ч.2 ст.121 КК України, ч.1.ст.122 КК України, ч.2 ст.122 КК України, ч.1. ст.126 КК України, ч.2. ст.127 КК України, ч.2. ст.129 КК України, ст.161 КК України, ст.300 КК України. Все це є яскравим прикладом узгодженої та ефективної взаємодії органів законодавчої та виконавчої влади у вирішенні актуальних питань сьогодення. Проте, на жаль, ще не вирішена низька питань, які негативно впливають на запобігання радикалізації деструктивних сект в Україні, слід звернути увагу, що в українському законодавстві не існує поняття «секта» чи «тоталітарна секта». Більш того, в Україні діє досить толерантна модель державно-конфесійних відносин, відповідно до якої кожна людина має право самостійно обирати власні релігійні переконання.

Проведений аналіз чинного законодавства дає змогу пропонувати розробку Концепції забезпечення духовної безпеки України та її складових від новітніх сучасних потенційних та реальних загроз.

Потрібно законодавчо закріпити поняття духовної безпеки та її складових. Держава повинна максимально захистити свій духовний простір від деструктивного впливу на об'єкти національної безпеки України, скоординувати та виявити за допомогою правоохоронних органів сучасні загрози та своєчасно відреагувати на них.

Другий напрям діяльності, полягає у ефективній профілактиці злочинів та нейтралізації потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України, все це залежить від рівня взаємодії суб'єктів та може бути здійснюватися у наступних формах:

- розробка та подання до проектів державних програм боротьби зі злочинністю, скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями, погоджених пропозицій з питань профілактики злочинів та інших правопорушень, у тому числі загальної та індивідуальної профілактики, запобігання найбільш поширеним видам правопорушень;
- взаємне інформування правоохоронними органами один одного про виявлені ними в

процесі здійснення своїх функцій причин та умов, що сприяють злочинам та іншим правопорушенням, безпосередня боротьба з якими віднесена до компетенції іншого органу;

- погоджене визначення переліку інформації, оперативний обмін і використання якої може сприяти своєчасному застосуванню заходів щодо запобігання злочинам скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями тощо;

- нормативне закріплення у разі необхідності порядку обміну такою інформацією між правоохоронними та іншими органами;

- спільне вивчення проблем профілактики злочинів і розробка пропозицій та заходів щодо їх вирішення;

- підготовка та внесення до відповідних інструкцій міністерств і відомств спільних пропозицій стосовно усунення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів, скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями тощо.

Третій напрям діяльності суб'єктів зовнішньої взаємодії відбувається з метою виявлення, припинення та розслідування злочинів, скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями тощо. На цьому рівні слід оперативним підрозділам ОВС ефективно використовувати різноманітні засоби пошуку, виявлення і фіксації первинної інформації щодо потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України.

Сьогодні досить гостро стоїть проблема виявлення та припинення негативних маніпулятивних впливів над певними прошарками населення. Найбільш загрозливим, таким які мають незворотні наслідки є маніпулятивний релігійний вплив на свідомість людини з боку неоекультів — новітніх релігійних об'єднань людей з нереалізованими соціальними потребами навколо засновника, так званого носія «абсолютної істини». Під час маніпулятивного впливу неоекульту відбувається трансформація психіки, зміна поглядів, ціннісних орієнтацій, мотивів, стереотипів особистості [4].

Так, все частіше екстремістські організації, релігійно-політичні організації, радикально-релігійні рухи та секти використовують можливості організації та проведення заходів інформаційно-психологічного впливу для досягнення своїх цілей та завдань. З розповсюдженням використання екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями, радикально-релігійними рухами та сектами морально-психологічних впливів на особу та суспільство, виникла необхідність узгодженої взаємодії між відомствами у забезпеченні духовної безпеки України. Враховуючи це основу взаємодії між відомствами мають складати інформування та проведення спільних заходів щодо осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес для оперативних підрозділів МВС України, які будуть спеціалізуватися у вищевказаній сфері разом з оперативними підрозділами Головного управління розвідки Міністерства оборони України до складу якого введене управління інформаційно-психологічних операцій. На цю структуру покладено комплекс питань організації та проведення заходів нейтралізації інформаційно-психологічних впливів.

Разом із СБУ потрібно встановлювати факти відкритої або прихованої пропагандистської діяльності радикальних релігійно-політичних організацій, екстремістських організацій радикально-релігійних рухів та сект із залученням засобів масової інформації, під час конференцій, семінарів, організації публічних заходів та акцій спрямованих на дестабілізацію ситуації в державі. Також, силами оперативних служб МВС України у тісній співпраці з СБУ можна координувати роботу у напрямі виявлення та припинення про-

типовправної діяльності на території України представників радикальних релігійно-політичних організацій, екстремістських організацій радикально-релігійних рухів та сект спрямованих на дестабілізацію суспільно-політичної обстановки в державі.

При розслідуванні злочинів, скоєних на релігійному ґрунті, екстремістськими організаціями, релігійно-політичними організаціями слід використовувати досвід набутий у практичній діяльності інших правоохоронних органів України, та міжнародний досвід протидії цим видам злочинів.

Розглядаючи четвертий напрям діяльності, а саме протидію транснаціональній організованій злочинності у сфері боротьби злочинами, скоєним на релігійному ґрунті чи скоєними радикально релігійно-політичними організаціями, екстремістськими організаціями радикально-релігійними рухами та сектами, треба зазначити, що фундаментальний нормативно-правовий документ, який регулює взаємодію між правоохоронними органами на міжнародному рівні є Конвенція Організації об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності прийнятої резолюцією 55/25 від 15 листопада 2000 року. Так, у вищевказаному документі, ст. 1 проголошує, що мета цієї Конвенції посягає у взаємодії та досягнення у справах більш ефективного співробітництва у профілактиці транснаціональної організованої злочинності та боротьби з нею.

З урахуванням того, що згідно Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 389/2012 про затвердження Стратегії національної безпеки України в пункті 2.4. проголошується, що не вдається забезпечити відповідність сектору безпеки України потребам суспільства: правоохоронні органи України в їх нинішньому стані неспроможні здійснювати надійний захист прав і свобод людини і громадянина, ефективну боротьбу із злочинністю, зокрема організованою, криміналізацією економіки, корупцією; діяльність розвідувальних і контррозвідувальних органів не в усьому адекватна викликам і загрозам національній безпеці України.

Отже, необхідно, з урахуванням можливостей взаємодії створити підрозділи при МВС України основною функцією який буде протидія транснаціональним релігійно-політичним організаціям і сектантським рухам, які безпосередньо несуть шкodu державі і суспільству, особі [5].

Для боротьби з транснаціональною організованою злочинністю, яка посягає на духовну безпеку особи, суспільства та держави розробити державну програму взаємодії між правоохоронними органами та державними відомствами щодо протидії злочинам, скоєним на релігійному ґрунті чи скоєними радикально релігійно-політичними організаціями, екстремістськими організаціями радикально-релігійними рухами та сектами, особливо в духовній сфері.

Отже можна констатувати що, саме своєчасне інформування правоохоронними органами один одного про відомі їм факти підготування або вчинення злочинів, спільне використання їх сил та оперативних можливостей під час виявлення потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України дозволить ефективно приймати рішення щодо здійснення заходів у напрямі протидії правопорушенням та сприяти забезпеченню духовної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Глушков В.А., Бондаренко И.Н. Новый мировой порядок. На пути к третьей мировой войне ? / / Российские вести №14-15 (2118-2119), 13 июля 2013 г. – С. 6.
2. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: підручник : М.П. Водько, О.Ф. Долженков, С.П. Черних, та ін.; за заг. ред. М.П. Водька, О.Ф. Долженкова, С.П. Черних. – К.

: МВС України, 2011. – 910 с.

3. Забезпечення прав людини в діяльності правоохоронних органів: за міжнародними стандартами: навч.-довідк. посіб./ Т.О. Проценко, О.А. Мартиненко, О.І. Логвиненко, Ю.Л. Белоусов, О.М. Демянко, Т.І. Шапочка. – К.: ДНДІ МВС України, 2009. – С. 9.

4. Кузнецова Т.В. Щодо загроз інформаційно-психологічної безпеці особи на прикладі діяльності неокультів та засобів їх запобігання // Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави: зб. матер.наук.-прак.конф., 22 березня 2011 р.: у 2 ч. – К: Наук.-вид.відділ НА СБ України, 2011. – Ч.1 – С. 104 – 108.

5. Ключ В.В. Проблеми щодо протидії транснаціональній злочинності та іншим загрозам національній безпеці України. Митна справа: науково-аналітичний журнал - Львів: Одеська національна юридична академія, ТОВ "Митна газета", 2009. – № 6 – Ч. 2. – С.128-133.

6. Про основи національної безпеки України: Закон України № 964-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 39. – ст. 351.

7. Указ Президента України "Про стратегію національної безпеки України", затверджено постановою КМ України № 105 від 12 лютого 2007 р.(в редакції Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 389/2012) [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/14823.html>.

8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності прийнятої резолюцією 55/25 від 15 листопада 2000 року.[Електронний ресурс]: Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU00144.html.

УДК 351.713 (477)

К.А. Гурковська, викладач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу ЛьвДУВС

ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ІНСПЕКТОРА МІЛІЦІЇ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА У СІМ'Ї

У статті досліджуються проблемні питання діяльності дільничного інспектора міліції щодо попередження насильства у сім'ї. Визначено особливості правового регулювання діяльності дільничних інспекторів міліції щодо застосування спеціальних заходів з попередження насильства в сім'ї (винесення офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, направлення до кризового центру, взяття на профілактичний облік, винесення захисного припису).

Ключові слова: дільничний інспектор міліції, попередження, насильство у сім'ї, профілактична робота, спеціальні заходи.

В статье исследуются проблемные вопросы деятельности участкового инспектора милиции относительно предупреждения насилия в семье. Определены особенности правового регулирования деятельности участковых инспекторов милиции относительно применения специальных мероприятий по предупреждению насилия в семье (вынесение официального предупреждения о недопустимости совершения насилия в семье, направление к кризисному центру, взятие на профилактический учет, вынесение защитного предписания).

Ключевые слова: участковый инспектор милиции, предупреждение, насилие в семье, профилактическая работа, специальные мероприятия.

In the article the problem questions of activity of district inspector of militia are probed in relation to warning of violence in a monogynopaedium. The features of the legal adjusting of activity of district inspectors of militia are certain in relation to application of the special measures on warning of violence in a monogynopaedium (taking away of the official warning is of impermissibility of feasant of violence in a monogynopaedium, direction to the crisis center, taking on a prophylactic account, taking away of protective order).

Keywords: district inspector of militia, warning, violence in a monogynopaedium, prophylactic work, special measures.